

Extra ondersteuning voor (vve)peuters

voorbeelden uit de praktijk

OBERON, oktober 2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Ondersteuning en coaching van de pedagogisch medewerker (pm'er)	4
3	Ondersteuning gericht op het kind	7
4	Ondersteuning t.b.v. het systeem	10
5	Landelijke voorbeelden	13

1 Inleiding

Tijdens een [expertbijeenkomst Zorgpeuters](#) (mei 2019) in het kader van het ondersteuningstraject GOAB bleken er veel vormen en voorbeelden van aanvullende of extra ondersteuning voor (vve)peuters te zijn. Aanvullend omdat voor een goede ontwikkeling van de peuter meer nodig is dan het reguliere aanbod dat de dagopvang of voorschoolse educatie kan bieden. Er is hier vaak sprake van (gedrags)problematieken die de peuter belemmeren in de ontwikkeling en waarbij een vve-programma (alleen) geen passende aanpak is. Bijvoorbeeld bij problemen of ontwikkelingsachterstanden op alle ontwikkelingsdomeinen zoals taal, motorische ontwikkeling of executieve functies.

Er zijn verschillende voorbeelden van deze aanvullende ondersteuning te vinden, gericht op het kind zelf, het systeem of die de pedagogisch medewerker verder ondersteunen. Een groot aantal voorbeelden zijn in dit overzicht opgenomen onder deze drie lijnen.

- Ondersteuning en coaching van de pedagogisch medewerker (pm'er)
- Ondersteuning gericht op het kind
- Ondersteuning t.b.v. het systeem

Naast deze lokale (of regionale) voorbeelden zijn er ook landelijke programma's of initiatieven die gericht zijn op het jonge kind met een aanvullende ondersteuningsvraag. Deze landelijke voorbeelden zijn in onderdeel 4 opgenomen. De overzichten zijn niet uitputtend. Heeft of kent u zelf voorbeelden die u wilt delen met anderen? Neem dan contact op met info@goab.eu om dit door te geven.

2 Ondersteuning en coaching van de pedagogisch medewerker (pm'er)

Bij deze voorbeelden staat de coaching en ondersteuning van de pedagogisch medewerkers centraal. Het doel van de coaching is om zorgpeuters beter te kunnen ondersteunen op de groep. Deze ondersteuning en coaching wordt veelal geboden door (ortho)pedagogen of hulpverleners die werkzaam zijn bij een jeugdhulpverleningsinstantie. Er is sprake van samenwerking tussen verschillende partijen, veelal tussen kinderopvang en jeugdhulp.

Naam	Korte omschrijving	Partijen en links
Peuterconsulent Culemborg	De peuterconsulent zorgt voor de juiste verbinding tussen de instelling van peuterspeelzaalwerk (PSZ)/kinderopvang (KDV) en de basisschool waar het kind onderwijs ontvangt. De peuterconsulent ondersteunt op een laagdrempelige manier de PSZ en KDV en/of wijkteam om de verbinding tussen zorg/onderwijs te optimaliseren en vroegtijdig te organiseren. Daarnaast heeft de peuterconsulent een informatieve adviserende rol richting ouders.	Gemeente Culemborg & SWV BePo https://www.swvbepo.nl/images/3.Werkwijze/3.4Ondersteuningsthema_s/3.4.6Peuters/Projectplan_peuterconsulent_Culemborg_vastgesteld_jan2019.pdf

Steunpunt coördinator Rijn & Gelderse Vallei	De Steunpunt Coördinatoren werken vanuit de steunpunten. Hierbij werken onder anderen orthopedagogen en andere specialisten, die het kind en de leerkracht kunnen helpen. Maar ook medewerkers van andere scholen in de regio kunnen het kind wellicht goed ondersteunen. Als een kind hulp nodig heeft die de school zelf niet kan bieden, dan kan de intern begeleider de Steunpunt Coördinator inschakelen. De Steunpunt Coördinator weet de juiste wegen naar extra ondersteuning. Ook kan hij/zij adviseren als een specialistisch arrangement nodig is.	SWV Rijn & Gelderse vallei https://www.swvrijnengeldersevallei.nl/ouders/de-steunpunt-coordinator
Brede Zorg Dichtbij (BZD) Lochem	Wanneer er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind (0 - 4 jaar) kan Brede Zorg Dichtbij (BZD) helpen. Het team BZD bestaat uit zorgverleners in de buurt. Onderzoek vindt thuis of in de buurt plaats door een kinderfysiotherapeut, een logopedist en/of gz-psycholoog. Samen met de jeugdarts bespreken zij de uitkomsten en bekijken welke zorg er nodig is heeft. Deze zorg zal, indien mogelijk, ook dichtbij gegeven worden door dezelfde zorgverleners.	Gemeente Lochem, Vereniging Zorg Samen (werkt samen met het Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG) en meerdere zorginstellingen). https://www.zorgsamen.com/brede-zorg-dichtbij-0-4-jaar.html https://www.zorgsamen.com/doc/48980-ZorgSamen_BZD_Stroomschema_160218.pdf
De Peuter-IB'er	De intern begeleider, onderdeel van Centrum Jong, begeleidt en ondersteunt de peuterleidsters bij activiteiten die gericht zijn op signaleren, analyseren en oplossen van problemen bij peuters die extra zorg en/of aandacht nodig hebben.	GGD en Centrum Jong; o.a. CB, VTO-vroeghulpteam, logopedisten; Jeugdteams https://www.centrumjong.nl/de-peuter-iber-interne-begeleiding-op-de-vve-peuterspeelzalen-in-zaanstad/
Stichting ZIJN/Peutereiland	Uitgebreide zorgstructuur met intern begeleider, nauwe samenwerking consultatiebureaus en warme overdracht naar basisschool.	https://www.peutereiland.nl/
IKEC Hoorn	Integraal Kind- en Expertise Centrum jonge kind. In het IKEC wordt gespecialiseerd onderwijs, zorg en kinderopvang aangeboden vanuit een vergaande samenwerking op één locatie. Het IKEC is er voor kinderen van 0 tot 12 jaar met specifieke leer-	Parlan, SBO-scholen, SO-school, kinderopvang SKH en gemeente https://www.hoorn.nl/IKEC

	en ontwikkelbehoefte. Op het IKEC krijgen zij (tijdelijk) extra ondersteuning en begeleiding die nodig is om hun talenten verder te ontwikkelen. Bij elk kind wordt gekeken of het kind het beste op zijn of haar plek is op het IKEC, of op de reguliere school of opvang.	
Studio Kakelbont	Een speciale groep voor Passende Kinderopvang. Ondersteunt door professionals van Amerpoort. De stimulering van de ontwikkeling is een reden om de kinderen in deze groep te plaatsen. Een mogelijkheid binnen de groep is observatie en (vroeg)diagnostiek vanuit Amerpoort.	Amerpoort, Media kinderopvang
PIT kinderopvang en onderwijs	Uitgangspunt van de passende kinderopvang is dat elk kind een passende plek heeft, ook als het extra ondersteuning of extra aandacht nodig heeft. Opvang en onderwijs werken als een team vanuit een visie. Hierdoor kunnen ze alle activiteiten optimaal aan laten sluiten op de ontwikkelingsfasen en behoeften van de kinderen. Er wordt gewerkt met een kindcentrum ondersteuningsplan (KOP). Specialisten en intern begeleiders in huis de kinderen ondersteunen.	PIT Kinderopvang en onderwijs https://www.pit-ko.nl/pg-26447-7-111614/pagina/passende_opvang.html
Van Harte	Passende kindervang; is samenwerking met zorgpartner richt de organisatie zich op de totale ontwikkeling van het kind. Uitgangspunt: Een plekje voor ieder kind, waar mogelijk binnen de reguliere opvang.	Van Harte, Kentalis, PSW, Rubicon. https://www.vanharte-venlo.nl/

3 Ondersteuning gericht op het kind

De ondersteuning gericht op het kind kan gericht zijn op een individueel kind of op een groep kinderen met een ondersteuningsvraag. De ondersteuning gericht op het individuele kind vindt zowel op de reguliere groep plaats (expertise komt naar de groep toe) of buiten de groep door middel van individuele begeleidingstrajecten. Bij groepsondersteuning worden aparte groepen gevormd voor peuters die extra ondersteuning nodig hebben.

Naam	Korte omschrijving	Partijen en links
Peutertalent	Extra dagdelen vve-kinderen, extra scholing pm'ers en aanpak inrichting (volgens concept van Vinci), PLG met basisschool voor overgang, ouderbetrokkenheid.	Gemeente Lelystad & Go! Kinderopvang https://www.lelystad.nl/4/Lelystad/Nieuws-2019/Mei/Resultaten-Peutertalent-Lelystad-reden-tot-uitbreiding-aanbod-TOP-VVE.html https://www.go-kinderopvang.nl/peutertalent/
KindeRdam	Plusopvang is bedoeld voor kinderen die om de een of andere reden in hun ontwikkeling worden bedreigd, of waarvan de ouders moeilijkheden ondervinden bij de opvoeding. De problematiek is niet zo ernstig dat het kind geïndiceerde jeugdzorg nodig heeft, maar wel dusdanig dat een plek binnen de reguliere kinderopvang op dat moment niet wenselijk of mogelijk is.	Kinderdam, GGD, wijkteams, het CJG, Auris, Stichting TriviumLindenhof, Lucertis, PPO en Stek (laatstgenoemde in het kader van Diagnostiek en behandeling binnen de kinderopvang) https://www.kinderdam.nl/aanbod/specialiteiten/plusopvang
Peuterplus!	Peuters die bij PeuterPlus! aangemeld worden, zijn de peuters die weinig tot geen vooruitgang laten zien in hun Nederlandse taalontwikkeling, peuters die langdurig verlegen en/of stil zijn, peuters die extreem beweeglijk zijn en moeite hebben hun aandacht enige tijd bij een taakje te houden, en peuters die moeilijk willen luisteren of agressief zijn. Wanneer dit gedrag vaker voorkomt of extremer is dan het gedrag van andere kinderen in dezelfde leeftijd, kan het kind worden aangemeld.	Spelenderwijs Utrecht, HU, UU https://www.spelenderwijsutrecht.nl/Peuterplus https://www.spelenderwijsutrecht.nl/Portals/0/PaginasAlgemeen/Peuterplus/PeuterPlus%20V170226%20Web.pdf?ver=2017-02-26-104753-303

PeuterPlus Groep	De kinderen in de PeuterPlus Groep worden in kleine groepjes begeleid en extra gestimuleerd in hun ontwikkeling, om zo vroegtijdig (voor het 5e jaar) te kunnen verhelderen welke vervolgplek past bij een kind. Een deskundig team biedt de kinderen zorg op maat, maar ondersteunt en adviseert ook hun ouders. Het team bestaat verschillende specialisten waaronder een gespecialiseerd begeleider, orthopedagoog, logopedist, kinderfysiotherapeut en kinderergotherapeut. Ook zoekt de PeuterPlus Groep actief samenwerking met kinderopvangorganisatie Koos.	KOOS, Ivoor, De Parabool http://www.ivoorraalte.nl/index.php/koos/peuter-plus-groep
Peuter Plus Don Bosco	De doelgroep is kinderen tussen de 2 en 4 jaar die extra begeleiding en aandacht nodig hebben. Alle kinderen hebben een hulpvraag. Veel kinderen worden doorverwezen door thuiszorg of door de GGZ. Van de kinderen worden observaties gemaakt en een rapportage bijgehouden zodat de ontwikkeling zo goed mogelijk gevolgd kan worden waardoor er zoveel mogelijk op één lijn gewerkt kan worden. Ook is er veel contact met de verwijzende instanties en eventueel de peuterspeelzaal.	Don Bosco (opgegaan in Conaction per 2019) en Kober https://donboscoroosendaal.nl/activiteiten-voor-peuters/ https://donboscoroosendaal.nl/wp-content/uploads/2019/03/Pedagogisch-beleidsplan-Don-Bosco-KDV-2018-2019-VERSIE-7.pdf
Laterna Magica 0-18 jaar	Integraal Kindcentrum voor kinderen van 0-18. Uitgangspunt voor het onderwijs is Natuurlijk Leren. Door een integraal aanbod moet er een doorgaande lijn ontstaan. Het uitgangspunt is inclusie dit wordt bereikt door een gepersonaliseerd aanbod gericht op het beste halen uit elk kind. Voor extra ondersteuning worden coaches ondersteund door een inclusiepedagoog.	Stichting Samen tussen Amstel en IJ (STAIJ). https://www.laternamagica.nl/

Passende opvang	Passende opvang. Een vast team van medewerkers van Mee en Vitree ondersteunen en coachen de pedagogisch medewerkers van GO. Daarnaast wordt er ook ondersteuning geboden aan kinderen en ouders, afhankelijk van de ondersteuningsvraag. Uitgangspunt is individueel en op maat, voor kinderen van 0 - 13. De ondersteuning is zo gewoon mogelijk, binnen de reguliere opvanggroep.	Triade, MEE, Vitree, Go kinderopvang https://www.vitree.nl/ons-hulpaanbod/hulp-bij-een-ontwikkelingsachterstand/dagbehandeling/ https://www.go-kinderopvang.nl/kinderopvang/passende-opvang/
Project Passende Kinderopvang	Kinderen met een specifieke ontwikkelingsbehoefte, in de leeftijd 0-4 jaar, krijgen passende kinderopvang geboden. De specialistische expertise wordt zo nodig binnen de kinderopvang ingezet. Ingezet wordt op scholing van de pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.	Driestroom, Kentalis, Lindenhout, SKAR, SPA + gemeente https://www.stichtingpas.nl/project-passende-kinderopvang/ https://www.entrealindhout.nl/nieuws/het-kind-voorop-project-passende-kinderopvang-in-arnhem
Samenwerking de Komeet	Ouders en medewerkers van verschillende organisaties kunnen bij het sociale wijkteam de vraag neerleggen om mee te denken en te kijken bij een kind. Een deskundige vanuit de Komeet gaat na overleg met ouders observeren en de informatie van thuis en andere plaatsen, zoals kinderopvang, bekijken. Van hieruit wordt samen met ouders een plan van aanpak gemaakt. Dit plan zal leiden naar de meest passende opvang of onderwijs voor het kind. Het streven is dat dit de reguliere opvang of onderwijs is, zo nodig met deskundige ondersteuning. Als onderzoek of behandeling gewenst is dan wordt dit ook op de voor het kind vertrouwde plaats gedaan, zoveel mogelijk in Wijchen dichtbij huis.	Kinderopvang de eerste stap, samenwerkingsstichting Kans & Kleur, primair onderwijs, Jeugdhulpverlening: Kleur, driestroom, Entrea Gemeente Wijchen https://bswebsite.nl/wp-content/uploads/2017/05/Flyer-komeet.pdf
Integrale vroeghulp	Observatie, diagnostiek en doorverwijzing bij in hun ontwikkeling bedreigde jonge kinderen	https://integralevroeghulp.nl/

4 Ondersteuning t.b.v. het systeem

De systematiek is bij deze voorbeelden aangepast om kinderen met (aanvullende) zorgvragen een passend aanbod te kunnen doen. Dit kan zijn door personen met een schakelfunctie in te zetten, maar ook in de vorm van stroomschema's, richtlijnen of overdrachtsdocumenten.

Naam	Korte omschrijving	Partijen en links
Zaanstad	Met het opstellen van deze richtlijn beogen de Gemeente Zaanstad en de kinderopvangaanbieders schoolbesturen en Centrum Jong in deze gemeente een helder beeld te geven van hoe op en rondom voorschoolse voorzieningen wordt omgegaan met de ondersteuning van peuters. De richtlijn moet helderheid bieden in de taakverdeling en verantwoordelijkheden tussen deze samenwerkingspartners, en bijdragen aan een professionele overdracht. Document geeft: beschrijving van doelgroep, beschrijving van betrokken personen en professionals, organisatie van ondersteuningsniveaus, ondersteuningsstructuur en afspraken.	Gemeente Zaanstad, kinderopvangaanbieders, Centrum Jong, schoolbesturen https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zaanstad/CVDR613684/CVDR613684_1.html
Sine Limite - Deventer	Sine Limite heeft een Loket waar ook ouders naartoe kunnen bellen. Hier krijgt de ouder informatie over voor- en voerschoolse educatie (VVE) en mogelijkheden voor ondersteuning van de peuter. Zijn er signalen dat het niet goed gaat met de ontwikkeling van een peuter? Dan kun je een adviestraject aanvragen bij Sine Limite. Zo'n traject bestaat uit één tot maximaal vijf bezoeken. De specialist van het Sineteam komt kijken, observeert de peuter in de groep, kan die kort begeleiden en adviseert over de juiste ondersteuning. Is daarna meer nodig, dan kijken we samen met ouders naar een oplossing.	SWV Sine Limite https://www.sinelimite.nl/ouders-2-4-jr https://www.sinelimite.nl/ouders-2-4-jr/als-meer-ondersteuning-nodig-is https://www.sinelimite.nl/kinderopvang/professional-2-4

IKC de Hoge Hoeve	<p>Integraal Kindcentrum voor kinderen van 0-13 jaar, waar vroeg- en voorschoolse educatie, onderwijs, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang, buitenschoolse opvang en specialistische behandeling samengaan en elkaar versterken in een multifunctioneel gebouw. Elk kind is welkom. Vanuit een veilige en vertrouwde omgeving worden de kinderen in de volle breedte van hun ontwikkeling ondersteund. Uitgangspunt is een doorgaande ontwikkelingslijn 0-6. Aparte dagbehandelgroep voor kinderen van 0-6.</p>	<p>Stichting Confessioneel Onderwijs R'IJssel, Kinderopvang Zonnekinderen en Zozijn Kind & Jeugdhulp vormen samen het IKC De Hoge Hoeve. https://www.dehogehoeve.nl/</p>
Integrale Kindcentra Lingewaard	<p>Integrale Kindcentra; kinderen krijgen binnen de reguliere voorziening de ondersteuning (talenten, taal, zorg, enz.) die ze nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Doel is dat er in 2018 in elke kern een IKC gestart is. Het uitgangspunt voor gemeentelijke hulpverlening: zicht op kind en gezin wordt, wordt hieraan gekoppeld.</p>	<p>Gemeente Lingewaard; scholen en kinderopvang organisatie. https://docplayer.nl/39175276-Beleidsnotitie-visie-integrale-kindcentra-ikc-in-lingewaard.html</p>
Orthopedagoog Passende Peuter Opvang	<p>De Orthopedagoog Passende Peuter Opvang (OPPO) heeft een ondersteunende rol in de peuteropvang, en draagt bij aan het bieden van een passend aanbod voor ieder kind binnen de reguliere setting.</p>	<p>IJsselgroep &, Kindernet https://www.ijssegroep-ed.nl/thema-s/het-jonge-kind/oppo/oppo-orthopedagoog-passende-peuter-opvang</p>
VVE-special needs methode	<p>VVE Special Needs methode is een toevoeging op de basismethode van Uk & Puk, waarin door de pedagogisch medewerkers, per individu bekeken wordt dat nodig is om de juiste stimulerende omgeving te creëren. Binnen het KDV is er de mogelijkheid om kinderen die opvallen extra te begeleiden. Na overleg met ouders is het mogelijk om een deskundige mee te laten kijken en ondersteuning te bieden</p>	<p>Kinderopvang Hengelo https://www.kinderopvanghengelo.nl/visie/vve-special-needs/</p>
Passende Kinderopvang	<p>Onder de noemer Passende Kinderopvang (PKO) wordt in Nijmegen binnen alle locaties voor voorschoolse kinderopvang samengewerkt tussen ouders, pedagogisch medewerkers, GGD en zorgprofessionals,</p>	<p>Driestroom, Unik, Entrea, PuntSpeciaal https://www.driestroom.nl/ik-zoek-ondersteuning/zorgzoeker/passende-kinderopvang</p>

	met een korte lijn naar het wijkteam gestreefd om voor elk kind in de voorschoolse leeftijd een passende vorm van opvang te organiseren	
--	--	--

5 Landelijke voorbeelden

Naam	Korte omschrijving	Links
Kansrijke Start	<p>In de eerste 1000 dagen, gerekend vanaf de conceptie, maakt een kind de snelste ontwikkeling van z'n leven door. Met het Actieprogramma Kansrijke Start willen het rijk, gemeenten, belangenorganisaties, beroepsgroepen, zorgverzekeraars en kennisinstituten kinderen die geboren worden in een kwetsbare situatie een betere kans bieden in hun eerste 1.000 dagen. Het actieprogramma moedigt gemeenten daarom aan lokale of regionale coalities te organiseren en te versterken.</p> <p>Het Stimuleringsprogramma lokale coalities Kansrijke Start, uitgevoerd door Pharos, ondersteunt gemeenten hierbij. Het programma geeft advies en biedt kennis die nodig is voor Kansrijke Start. Daarnaast zijn landelijke en regionale bijeenkomsten voor het delen van ervaring, kennis en inzicht onderdeel van het stimuleringsprogramma.</p>	pharos.nl/thema/kansrijke-start/
Alert4You	<p>Tot 2011 was het landelijke programma Alert4You actief met als doel het versterken van de kinderopvang door samen te werken met de jeugdhulp. Daarbij ging het in eerste instantie om vroegsignalering, begeleiding van kinderen en samenwerking met ouders, zowel op kinderdagverblijven als binnen de buitenschoolse opvang.</p>	https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Integrale-kindcentra-en-brede-scholen/Achtergrond/PACT-en-Alert4You

<p>Integrale Vroeghulp</p>	<p>Kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand zijn geholpen als hun problematiek zo snel mogelijk wordt gesignaleerd. Tegelijk geldt dat die problematiek in een vroeg stadium nog diffuus is en vaak meervoudig. Integrale Vroeghulp bundelt kennis en ervaring van alle professionals binnen de keten van zorg en onderwijs. In die multidisciplinaire aanpak komen we sneller tot oplossingen. Via het platform kunnen professionals kennis delen, ouders informatie vergaren en gemeenten inspiratie opdoen.</p>	<p>https://integralevroeghulp.nl/</p>
<p>Pedagogisch PACT</p>	<p>Project Pedagogisch PACT van het Kinderopvangfonds investeert in de pedagogische omgeving van jonge kinderen door de kwaliteit van de medewerkers te versterken. Het project gebruikt de expertise vanuit de kinderopvang, het onderwijs en de zorg. De kinderopvang, peuterspeelzalen en de basisschool groeien steeds meer naar elkaar toe. Ook de zorg haakt daarbij aan: als coach van professionals maar ook om ondersteuning te bieden aan kinderen en ouders in de eigen, vertrouwde omgeving.</p>	<p>https://www.pedagogischpact.nl/pact-toolkit/13-pact/80-pact-proeftuinen</p>

Colofon

Titel	Overzicht zorgpeuters in de kinderenopvang
Auteur	Anne Ketelaar (Oberon)
Versie	1
Datum	1-10-2019
Project	